

21

ARHEOLOŠKI MUZEJ ISTRE

P u l a, Ulica Narodnog doma 3.

21
Osnovan 1902.godine.

Direktor: prof. Boris Baćić.

Prva muzejska nastojala u Puli datiraju već iz polovice XIX. stoljeća. Stari rimski grad još je i danas pun ostavština antiknih arhitektonskih spomenika - Augustov hram, Amfiteater, Triumfalni luk i dr. Osim toga u samom gradu i bližoj okolini sa čestim nalazima kamenih spomenika stvoren je lapidarij u Augustom hramu, a djelomično i u amfiteatru kamo su dopremani nadjeni spomenici /većinom nadgrobne stele/, fragmenti antikne arhitekture i rimske plastike.

Slični lapidariji stvaraju se i na cijelom području Istre,. Uz porečki muzej u manjim mjestima, tako u Salinu, Plominu, Roču, Buzetu, Rovinju i na Brionima postoji lapidariji uglavnom antiknih i sredovječnih kamenih spomenika i fragmenata arhitekture i crkvenog hamještaja.

Do osnivanja muzeja u Puli došlo je tek 1902 godine kao rezultat bogatih nalaza sa arheoloških iskapanja u Masakciju. Muzej se počeo brzo znatno popunjavati nalazima iz okoline Pule i samog grada. Između dva rata Istra je bila pripojena Italiji. U tom međuvremenu 1926.godine prenesena su u Pulu i zbirke Porečkog muzeja, oa je znatno proširen muzej u Puli prenesen u zgradu bivše gimnazije, koje je ukusno uređen i otvoren 1930.godine. Prije prvog rata i za talijanske okupacije izdano je nekoliko kataloga muzeja u Puli po kojima se može dobiti uvid u bogatstvo zbirki, koje su talijanske vlasti odnijele iz muzeja u Puli. Odneseni su gotovo svi arheološki predmeti, pa čak i neki kameni spomenici. Odneseni je i cijeli muzejski arhiv, stručna knjižnica, sve inventarne knjige, stručna kartoteka i fototeka. Sav ovaj materijal još uvijek nije vraćen natrag u zemlji i gradu, kojemu pripada, unatoč obaveze mirovnim ugovorom.

Poslije priključenja Pule Jugoslaviji 1947 godine muzejske zbirke su temeljito preuređene i postavljen i sistematskim radom ponovno obogaćene nalazima, naročito sa arheoloških iskapanja na Brionima 1953.god., koji prikazuju prelaznu fazu iz neolita u brončano doba. Istražujući niz lokaliteta sa utvrđenim preistorijskim gradinama skupljeno je u muzeju brojni keramički materijal. Bogat i važan je materijal ilirske kulture, koja se ovdje održala niz stoljeća. To su grobovi sa pepecnim žarama, keramika koja se ističe sa svojim formama i ukrasima sa različitim motivima od spiralnih plastičnih do geometrijskih inkrustiranih ornamenata.

Rimska zbirka obiluje zemljanim i brončanim uljanicama, rimskim stakлом, predmetima dnevne uporabe, ukrasima, naročito ženskim nakitom. Ovdje su i nalazi iz vremena seobe naroda i iz kasnijih stoljeća kada su u Istru već naselili Slaveni.

Muzej u Puli značajan je po svom lapidariju kamenih spomenika po kojima ga možemo staviti u red svjetskih lapidarija. Naro-

čito je značajna plastika sa prekā 60 komada koje unatoč svoje likovne kvalitete nosi obilježje provincijalne umjetnosti. Bogato obradjeni fragmenti antikne arhitekture, pa niz stela sa natpisima i zavjetnih žrtvenika bogovima daju naslutiti živost Pule za vrijeme rimske carstva. Važno mjesto u ovom lapidariju zauzimaju i preromanički spomenici, dijelovi crkvenog namještaja malih starohrvatskih crkvica od 8-13 stoljeća sa tipičnom trotrakom pleternom ornamentikom.

Rad u muzeju nakon Oslobođenja Pule morao je biti usmjeren u pribiranju osnovnih podataka o terenu i o muzejskom materijalu. Ovo je bilo otežano činjenicom da u muzeju od talijanskih vlasti nisu ostavljeni nikakvi podaci, a niti do danas vraćeni.

Muzejska knjižnica, arhiv i fototeka su u ponovnom osnivanju. Fototeka broji danas oko 7.000 fotografija i negativa.

Posjet u muzeju kreće se godišnje od 18-20000 posjetilaca.